STENTEVANG

BØRNEHAVE OG VUGGESTUE

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG
OG DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

2025-2027

INDHOLD

Indledning 4
Lovgivningsgrundlaget 5
Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer 5
Beskrivelse af Stentevang børnehave og vuggestue 7
Vuggestuen 7
Børnehaven 7
Vores værdier/værdigrundlag 7
Anerkendelse – *at blive set, hørt og mødt, lige der hvor du er* 7
Fællesskab – du er ikke alene 7
Trivsel – *tryghed* 8
Ejerskab – *vi tager ansvar som giver os ejerskabsfølelse* 8
Det fælles pædagogiske grundlag 8
Barnesyn 9
Eksempel på praksis – behov for ro og genkendelighed - vuggestue 9
Dannelse/social dannelse og børneperspektiver 9
Eksempel på praksis – 4 ældste stjerner på tur - Børnehaven 10
Legen 12
Eksempel fra praksis – Ninjaleg – Børnehaven 12
Læring 13
Eksempel på praksis - Maskingruppen - Børnehaven 13
Eksempel på praksis: Pigerne fandt insekter - Børnehaven 13
Børnefællesskaber 14
Eksempel på praksis: Gåtur - Vuggestuen 14
Eksempel på praksis: Social opmærksomhed -Børnehaven 14
Pædagogisk læringsmiljø 15
Eksempel på praksis – Blæsevejr, drager og science - Børnehaven 15
Eksempel på Praksis - Pædagogiske rutiner som læringsmiljø – Vuggestuen 15
Forældresamarbejde 16
Eksempel på Praksis - Forældresamarbejde i troldegruppen - Børnehaven 16
Eksempel på praksis - Vandreposeprojektet i overgangsgruppen – Børnehaven/Vuggestuen 17
Børn i udsatte positioner 17
Eksempel på Praksis – Når det bliver svært at overskue - Børnehaven 18
Sammenhænge i overgange 19
Eksempel på Praksis: Overgangsgruppen vuggestuen og børnehaven 19
Eksempel på praksis: Overgange fra troldegruppe til skole - Børnehaven 19
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø 20
Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø? 21
De seks læreplans temaer 22
Alsidig personlig udvikling 23
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? 23

Det æstetiske, fysiske og psykiske børnemiljø 24
Social udvikling 25
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? 25
Det æstetiske, fysiske og psykiske børnemiljø 26
Kultur, æstetik og fællesskaber 27
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab? 27
Det æstetiske, fysiske og psykiske børnemiljø 28
Natur, udeliv og science 29
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science? 29
Det æstetiske, fysiske og psykiske børnemiljø 30
Krop, sanser og bevægelser 31
Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse? 31
Det æstetiske, fysiske og psykiske børnemiljø 32
Kommunikation og sprog 33
Det æstetiske, fysiske og psykiske børnemiljø 34

Unikke børn i unikke daginstitutioner.
Børn er forskellige i alder, i køn, i udseende, i vaner, i drømme, i interesser, i behov, i kultur – men ens i ønsket om at have et godt og trygt liv hvor de kan lege, lære, udvikle sig og dannes.

Baggrunden for ny dagtilbudslov, som trådte i kraft d. 1. juli 2018, er en politisk aftale; Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet, indgået i juni 2017: Aftalen handler om et kvalitetsløft på dagtilbudsområdet med et særligt fokus på tre hovedtemaer:

- Øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier
- Bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv.
- Høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse.

De centrale temaer realiseres gennem dagtilbudsloven og den styrkede læreplan.
Den pædagogiske læreplan omfatter mange nye elementer, bl.a. et fælles pædagogisk grundlag (det blå i blomsten til højre) etablering af læringsmiljøer hele dagen, etablering af evalueringskultur, sammenhænge i overgange, samarbejde med lokalsamfundet m.m.

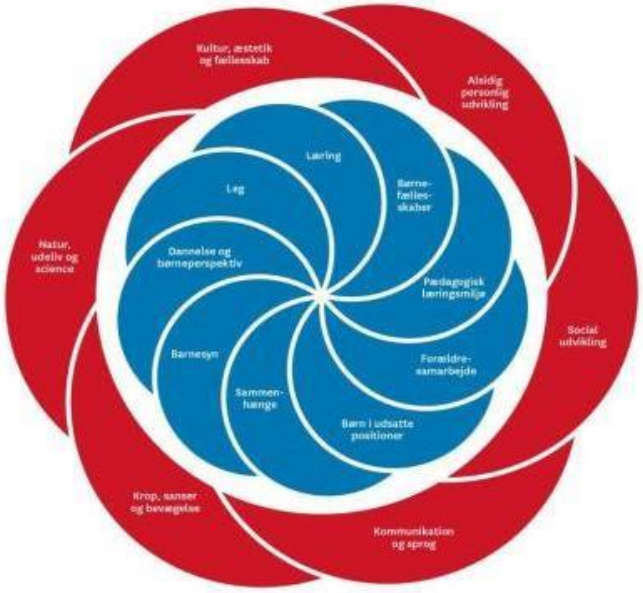

De 6 læreplanstemaer (det røde i blomsten til højre) er opdateret fra tidligere.
I den pædagogiske læreplan beskrives det teoretiske gennem dagligdagens praksis.

Ifølge Dagtilbudsloven er personalets kerneopgave at fremme børns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Det gøres gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, barndommen har værdi i sig selv, og det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv, uanset om der er tale om de daglige rutiner, børneinitierede aktiviteter eller voksen planlagte forløb. Begreberne uddybes længere nede i vores dokument. Dette dokument er tænkt som en ramme for at sikre, at vi kommer omkring de temaer, vi er forpligtiget på som daginstitution, men også til at give et billede af det betydningsfulde arbejde, der udføres i Stentevang børnehave og vuggestue.

GOD LÆSELYST

BEKENDTGØRELSE OM PÆDAGOGISKE MÅL OG INDHOLD I SEKS LÆREPLANSTEMAER

I medfør af § 8, stk. 9, i lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge (dagtilbudsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 20. juni 2016, som ændret ved lov nr. 554 af 29. maj 2018, fastsættes:

Børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud

§ 1. Den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, udgør rammen for dagtilbuddets arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Stk. 2. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. Det fælles pædagogiske grundlag består blandt andet af elementer som barnesyn, dannelse, leg, en bred læringsforståelse, børnefællesskaber m.v., jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 2, og skal kendetegne det pædagogiske læringsmiljø, barnet møder dagen igennem i dagtilbuddet.

Stk. 3. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for og på tværs af seks pædagogiske læreplanstemaer, jf. §§ 3, 5, 7, 9, 11 og 13, hvor hvert tema er nærmere beskrevet i et bilag. De seks læreplanstemaer indeholder en række overordnede elementer, jf. bilag, som børn i dagtilbud skal møde i det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet. Det besluttes lokalt, hvordan de overordnede elementer konkret omsættes organisatorisk og pædagogisk i det pædagogiske læringsmiljø i hverdagen.

Stk. 4. Det pædagogiske læringsmiljø skal ligeledes tilrettelægges inden for to pædagogiske mål for hvert læreplanstema, hvor de pædagogiske mål beskriver sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes læring, jf. §§ 3, 5, 7, 9, 11 og 13.

Stk. 5. Det pædagogiske læringsmiljø skal inddrage hensynet til børnenes alder, forskellige forudsætninger og børnegruppens sammensætning.

Læreplanstema nr. 1:
Alsidig personlig udvikling

§ 2. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 4, understøtte børns alsidige personlige udvikling, jf. bilag 1.

§ 3. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet alsidig personlig udvikling skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet, jf. bilag 1, og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år, som er følgende:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Læreplanstema nr. 2:
Social udvikling

§ 4. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 4, understøtte børns sociale udvikling, jf. bilag 2.

§ 5. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet social udvikling skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet, jf. bilag 2, og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år, som er følgende:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Læreplanstema nr. 3:
Kommunikation og sprog

§ 6. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 4, understøtte børns kommunikation og sprog, jf. bilag 3.

§ 7. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet, jf. bilag 3, og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år, som er følgende:

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Læreplanstema nr. 4:
Krop, sanser og bevægelse

§ 8. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 4, understøtte børns læring i relation til krop, sanser og bevægelse, jf. bilag 4.

§ 9. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i

målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år, som er følgende:
1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Læreplanstema nr. 5:
Natur, udeliv og science
§ 10. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 4, understøtte børns læring inden for natur, udeliv og science, jf. bilag 5.
§ 11. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet, jf. bilag 5, og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år, som er følgende:
1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Læreplanstema nr. 6:
Kultur, æstetik og fællesskab
§ 12. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 4, understøtte børns læring inden for kultur, æstetik og fællesskab, jf. bilag 6.
§ 13. Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet, jf. bilag 6, og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år, som er følgende:
1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.
Ikrafttræden

§ 14. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. juli 2018.

Lovgivningsgrundlaget er fra udgivelsen ”Den styrkede pædagogiske læreplan – Rammer og indhold”.
Her vil I kunne læse mere om de seks læreplanstemaer samt de ni elementer i det fælles pædagogiske grundlag.

BESKRIVELSE AF STENTEVANG BØRNEHAVE OG VUGGESTUE

Stentevang er en privat integreret daginstitution, med børn i alderen 9 mdr. til 6 år. Vi har til huse i den nordlige ende af Ringe med kort afstand til skov, idrætsplads og bylivets øvrige muligheder.

VUGGESTUEN:

I vores vuggestue har vi plads til 14 børn i alderen ca. 9 mdr. til 2,11 år. Den måned børnene bliver 2,11 år flytter de i børnehaven. Inden da deltager vuggestuens ældste børnegruppe i en "overgangsgruppe" med de yngste i børnehaven samt har jævnlige besøg i børnehaven – en gruppe, der løbende er fokus på, og er helt på barnets præmisser. Denne overgangs proces sker i samarbejde med forældrene.

BØRNEHAVEN:

I vores børnehave er der plads til 45 børn i alderen 2,11 år indtil det år, de fylder 6 år. Det år de fylder 6 år, skal barnet starte i forårs SFO d. 1. april.

Børnehaven er delt på to stuer, pingvinstuen og søløvestuen, det er hovedsageligt i samlinger stuerne er opdelt, da det ellers er én hel stue. På begge stuer er børnene samlet uanset alder, da vores filosofi er, at børnene lærer af hinandens forskellige aldre samt de lærer at passe på hinanden.

Stentevang børnehave og vuggestue har en grøn profil. Vi har i de sidste 10 år haft friluftsrådets grønne flag flagrende i vores flagstang. Vi har i alle årene arbejdet med at være miljøbevidste og værne om naturen.

Vi arbejder ud fra den anerkendende tankegang og møder børn og familier, der hvor de er i livet. Vi tror på, at et godt sted at være, er et godt sted at lære. Vi tager derfor alle ansvar for, at Stentevang er et rart sted – både for børn og voksne.

VORES VÆRDIER/VÆRDIGRUNDLAG

Vores værdier i Stentevang er drøftet og udformet af personalegruppen og ledelsen. Efter vores drøftelse kom der 4 hovedelementer frem, der er grundlaget for vores værdier, nemlig:

ANERKENDELSE, FÆLLESSKAB, TRIVSEL OG EJERSKAB.

ANERKENDELSE – *AT BLIVE SET, HØRT OG MØDT, LIGE DER HVOR DU ER.*

Vi møder andre mennesker med åbent sind, og vi ser barnets følelser og hjælper med at disse bliver udtrykt på en hensigtsmæssig måde. Vi anerkender vores forskellige relationer til børnene og bruger det som arbejdsredskab, f.eks. ved at lave et sceneskift, hvis en situation er blevet fastlåst.

Vi har tillid til, at der er en årsag til barnets handling/reaktion og anerkender det.

Alle er værdifulde, små og store. Vi ser børnene, forældrene og hinanden som unikke og behandler alle ud fra individuelle behov. Vi anerkender hinandens, børnenes og forældrenes forskelligheder, deres oplevelser, vilkår og vinkler.

Vi reflekterer over konstruktiv kritik. Sidst men ikke mindst så anerkender vi hinandens arbejde.

FÆLLESSKAB – DU ER IKKE ALENE

Vi har i vores dagligdag meget fokus på fællesskabet, på at lære vores børn at være en del af fællesskabet og at tage ansvar i og for fællesskabet. Vores børn tager ansvar ved f.eks. at klargøre til måltiderne, hvor de skiftes til at dække bord til deres kammerater.
Vi ser hver dag på, hvem vi mangler i gruppen. Vi har interesse for hinanden. Vi skaber aktiviteter, der styrker fællesskabet og tager vare på hinanden. Vi tænker i børnefællesskaber og tænker det ind i legen og relationen/ venskaberne.
Vi tænker, at det er en styrke, at vi i vores hus skiftes til at være ansvarlige for de forskellige grupper.
Sammen med forældrene har vi et fælles ansvar for børnene, og de bruger os som sparring.

TRIVSEL – *TRYGHED*

I vores hus er der plads til forskellighed. Vi udviser respekt og anerkendelse for, at man er, som man er, og at det er godt nok. Det er en forudsætning, at børn og deres voksne er i trivsel for at kunne udvikle sig i fællesskabet.
Vi voksne er rollemodeller, og vi er dem, der skal vise, at det er værdifuldt at turde fejle og at kunne give ærlige svar, at turde tale om det, der er svært.
Vi ønsker et miljø, hvor alle trives. Dertil bruger vi bl.a. mobbekufferten som redskab til at udvikle børnenes sociale færdigheder, som skal være medskaber af trivsel og tryghed. Det skal være en glæde for både børn og voksne at komme i Stentevang børnehave og vuggestue.

EJERSKAB – *VI TAGER ANSVAR SOM GIVER OS EJERSKABSFØLELSE*

Når man starter i Stentevang, som personale eller familie, er det en vigtig del for os, at man har/tager ejerskab for vores sted. På denne måde kommer vi hinanden tættere og tager ansvar for udvikling af stedet.
Alle i personalegruppen har indflydelse på indholdet af vores dagligdag. Med interesse og engagement løses de mange praktiske opgaver, de planlagte aktiviteter såvel som de mere uforudsigelige udfordringer vi står overfor.
Det er et fælles ansvar at vores samarbejde med hinanden er godt, og fyldt med faglighed, humor, omsorg.
Det har stor betydning, at vi som personale har ejerskab for vores sted. Vi er stolte af vores arbejde, vi kan stå inde for det vi laver og det Stentevang står for.

DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG

Dagtilbudslovens § 8 stk. 3

Vores pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i pædagogiske grundlag og skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed vi arbejder med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

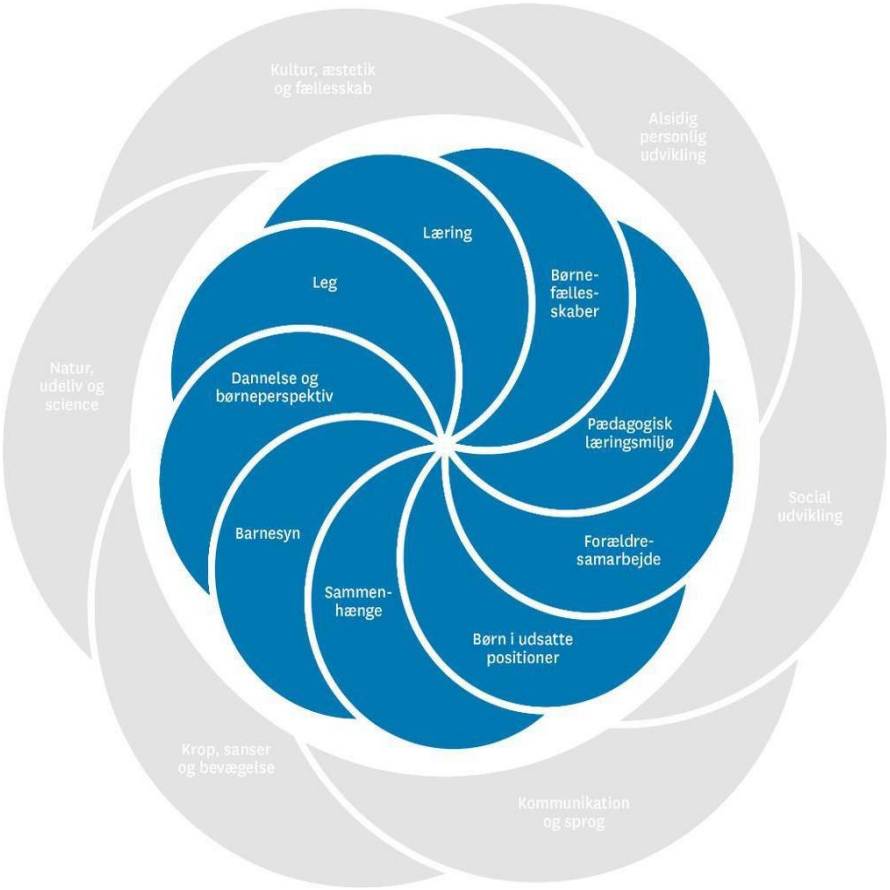

BARNESYN

I Stentevang værner vi om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo samt til at have indflydelse på sit eget liv. Vi oplever børn som ærlige og oprigtige, og vi tror på, at de altid gør det bedste, de kan. Vores tilgang til børnene er, at de er kompetente og skal ses og tages alvorligt. Vi arbejder med en anerkendende tilgang til de mennesker, vi er sammen med - store som små.

Vi tilstræber at give alle børn lige muligheder, derfor møder vi dem forskelligt. Hvert enkelt menneske er unikt og udvikler sig gennem de relationer, det indgår i og de sammenhænge, det bevæger sig i.
Vi er nysgerrige, engagerede og opmærksomme i forhold til det enkelte barn og dets livsvilkår.
Vi møder barnet med omsorg og oprigtig interesse. Det er det pædagogiske personales ansvar, at børnene færdes i og udvikler sig i rammer, der er båret af faglighed, tryghed, nærvær og anerkendende relationer.

EKSEMPEL PÅ PRAKSIS - BEHOV FOR RO OG GENKENDELIGHED - VUGGESTUE

En dag i vuggestuen havde vi en situation, hvor en dreng havde haft indkøring i børnehaven hele formiddagen og efter hans middagslur, styrede han direkte mod togbanen. Da alle børnene var stået op, var det tid til at spise eftermiddagsmad ved bordene, men det var rigtig svært at løsrive ham, da han var fordybet i sin leg. Med aftale om, at han efter sin eftermiddagsmad kunne lege med togbanen, fik jeg ham overtalt til at få lidt mad sammen med sine venner.

Da vi havde spist, gik han direkte ned og legede med tog. De voksne lavede en aftale om at gå på legepladsen den eftermiddag, da børnene var stået tidligt op og vi derfor havde god tid til at komme i tøjet. Den aftale var drengen naturligvis ikke med på, for han ville jo stadig gerne lege med togbanen, ligesom han var blevet lovet. For at tilgodese hans behov for at fordybe sig i en leg, fik han lov til at blive inde og lege med togbane mens en voksen gik og ryddede op på stuen, og den anden var på legepladsen med resten af børnegruppen. Da den voksne var ved at være færdig med at ordne stuen, havde drengen fået stillet sit behov og var faktisk gået fra togbanen. Så var han klar til at komme udenfor til sine venner.

Ovenstående eksempel handler om at tage barnet alvorligt. Hér ser vi et barn, som havde behov for ro og fordybelse, efter en formiddag med fart på i børnehaven. Der er meget nyt at forholde sig til, når man pludselig bevæger sig fra vuggestue til børnehave, og det eneste han havde behov for lige dér efter sin lur, var det genkendelige og trygge. Det havde vi mulighed for at tilgodese. Og han viste selv tegn på, at han var klar til at komme med ud, da han ikke længere legede med togbanen.

DANNELSE/SOCIAL DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIVER

Som mennesker tilegner vi os værdier, viden og færdigheder til gavn for den enkelte og for fællesskabet.
Vi ved, det sker gennem mødet med andre mennesker og viden om den verden, vi er en del af. Dette foregår i tæt samarbejde med børnenes forældre

Dannelse er vejen til, at børnene bliver hensynsfulde, kritiske og demokratiske medborgere, hvor de basale behov som mad og drikke, omsorg, tillid, tryghed og nærvær danner grobund for barnets nysgerrighed på omverdenen og dermed barnets udvikling og dannelse.

Vi tror på, at børn har brug for positive forventninger, anerkendelse, tillid og passende udfordringer for at kunne udvikle sig.

Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på deres dannelsesproces og demokratisk forståelse.
Barnet skal inviteres til at være aktiv deltagende og være medskaber af sin egen læringsproces.

Børnene er omdrejningspunktet for planlægning af det pædagogiske arbejde.
Børnene er vores kerneopgave. Vi tager børnenes stemmer alvorligt, og prioriterer, at børn har indflydelse på den

dagligdag, som de har sammen med os. Børn skal kunne indgå i forskellige fællesskaber, men også have mulighed for at træffe individuelle valg, og styrkes i troen på egen formåen, og værdi som menneske.

DEMOKRATI:

At have mest mulig indflydelse på eget liv. I Stentevang kommer demokrati til udtryk ved at børnene er medbestemmende i fx aktiviteter. Vi arbejder med at børnene får en forståelse for hinanden og hinandens forskelligheder og behov. Vi støtter børnene i at samarbejde og stadig bibeholde sin integritet. Vi arbejder med mentalisering og betydningen af at kunne sætte sig i en andens sted. Planlagte aktiviteter kan tages op i plenum og ændres, at følge børnenes spor og at kunne vælge til og fra.

LIGESTILLING:

En stor del af barnets dannelsesproces handler også om ligestilling. I vuggestuen er der fokus på at uanset om man har et verbalt sprog eller ej, så har man en stemme. Dette bruges bl.a. når der skal vælges sange i sangkufferten i vuggestuen.

Vi arbejder med at støtte op omkring børnenes legerelationer på tværs af køn, alder og stuer. I Stentevang har vi aldersintegrerede stuer, da vi ved, at der er en stor værdi i, at store og små er sammen og lærer af hinanden.

DANNELSE:

Social dannelse sker i mødet med andre mennesker samt hvordan vi agerer.
Dannelse er vejen til at børnene bliver hensynsfulde, kritiske og demokratiske medborgere. De lærer at vente på tur og at kunne udsætte sine egne behov til gavn for fællesskabet. Vi hilser og siger godmorgen til hinanden og farvel og tak for i dag, når vi går hjem. Vi holder bordskik og har en madkultur der sluttes af med at vi synger ”tak for maden”.

Vores omgangstone i huset er anerkendende og vi snakker ordentligt til hinanden og om hinanden, store som små, børn som voksen. Vi respekterer vores forskelligheder og at der kan være forskellige behov for at trives i vores hverdag.

Karakterdannelse handler om, hvordan et barn udvikler sine værdier, holdninger, vaner og moralske forståelse – kort sagt: hvordan barnet lærer at blive et godt, ansvarligt og empatisk menneske. Det handler ikke kun om at kende forskel på rigtigt og forkert, men også om at handle derefter, selv når det er svært.

LEGEN

Legen har en værdi i sig selv, da den er grundlæggende for den måde børn lærer på og styrker deres sociale kompetencer. Gennem leg bearbejder børn oplevelser og forholder sig til følelser. Leg er børnenes eksperimenterende univers, hvor deres relationer til andre afprøves. Børnene udforsker deres verden og samler der- igennem viden om, hvordan man begår sig med andre.

Et vigtigt element i legen er fantasi og kreativitet. Legen blomstrer i små sammenhænge. Det er vores opgave som pædagogisk personale at understøtte denne leg.

LÆRING

Vi tror på, at vi som mennesker lærer gennem hele livet, og at vi lærer og udvikler os i samspil med andre mennesker. Barnet er aktiv medskaber af egen læring og lærer gennem leg, oplevelser og ved at undre sig over den verden, det møder. For at læring opstår, skal der være mange forskellige elementer til stede. Der skal være tid til fordybelse, nærvær og man skal udfordre og udvikle egne grænser. Det er vores opgave, som pædagogisk personale at tilrettelægge rammerne omkring børnene således, at der er mulighed for leg, tilegnelse af fakta, eksperimenter og udfordringer i de læringsmiljøer, vi sammen skaber.

Cirkler og beskrivelse fra "barnets nærmeste udviklingszone.

PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ

Det pædagogiske personale i Stentevang har ansvaret for, at de læringsmiljøer, vi skaber for børnene, er til stede hele dagen. Vi skaber organisatoriske rammer/læringsmiljøer, der gør det muligt, at børnene oplever nærhed, trivsel, udvikling og anerkendende relationer.

Et godt læringsmiljø skabes af fagligt kompetente medarbejdere, der er bevidste om deres roller og deres betydning i børnenes læreprocesser. Vi søger faglig viden og omsætter den. Vi skaber deltagelsesmuligheder for alle vores børn. Vi er engagerede og anerkendende i mødet med børn, forældre og samarbejdspartnere. Vi ser det enkelte barn og inddrager deres kompetencer.

- Vi går foran, og deler ud af vores viden.
- Vi går ved siden af, og undres sammen med barnet.
- Vi går bagved, og følger barnets initiativer.

De to ovenstående afsnit skal sættes sammen.

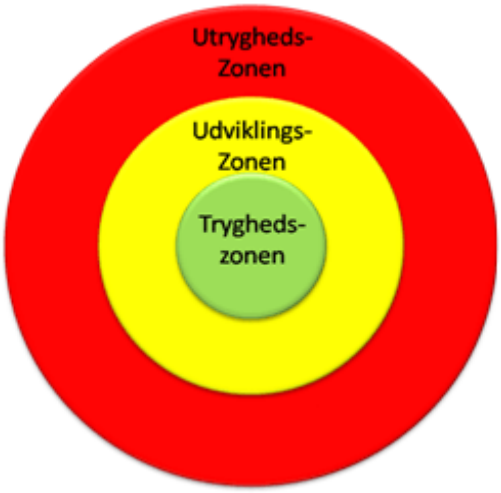

BØRNEFÆLLESSKABER

Alle børn har værdi i sig selv og bidrager derved værdifuldt til fællesskabet på hver sin måde.

Vores grundlæggende børne/menneskesyn i Stentevang er, at vi alle er lige meget værd, at vi kan noget forskelligt og har forskellige opgaver. Vi ser forskellighed som en styrke. Vi arbejder bl.a. med materialet "Fri for mobberi", hvorigennem børnene på forskellig vis stifter bekendtskab med omsorg, tillid, tryghed, forståelse, mod og empati. Ligesom vi hver dag italesæt- ter, hvem vi mangler i vores fællesskab, både af børn og voksne.

Vi ser børn som aktive medspillere i fællesskabet og opfordrer dem til at hjælpe hinanden og gøre noget for hinanden. Vi oplever, at børnene også gerne vil bidrage til fællesskabet ved at løse praktiske opgaver, som at dække bord.

Her skal et billede ind af kufferten

FORÆLDRESAMARBEJDE

Vi tilrettelægger forældresamarbejdet både med et fælles, men også et individuelt perspektiv i forhold til den enkelte familie.

Vi tror på, at gode relationer styrker arbejdet omkring børnene og prioriterer derfor den daglige dialog med forældrene. Her deles viden om barnets dagligdag og trivsel.

Vi informerer om børnehavens og vuggestuens aktiviteter på vores kommunikations platform "Parent". Vi tilbyder forældresamtaler, ved opstart i institutionen, ved overlevering til børnehave, i forbindelse med skolestart eller ved behov.

.

Vi videregiver alle relevante informationer og deler vores faglige viden, for at støtte op om barnets udvikling og trivsel. Iagttagelser og eventuelle bekymringer drøftes med barnets forældre. Sammen med forældrene beslutter vi evt. tiltag for at støtte op om barnets trivsel og udvikling, herunder inddragelse af tværfaglige samarbejdspartnere. Vi forventer at forældrene fortæller åbent om betydningsfulde forandringer i hjemmet, så vi derigennem kan møde barnet i de udfordringer der måtte være.

Emilie prøver at skrive og omformulere

BØRN I UDSATTE POSITIONER

I Stentevang ser vi det at være i en udsat position som et livsvilkår. Forstået på den måde at vi mener, at ALLE mennesker på et eller andet tidspunkt, vil opleve at være i en udsat position. Vi tilgodeser individuelle behov, tager ansvar for det og italesætter det evt. overfor den øvrige børnegruppe. Vi søger støtte og sparring hos hinanden samt fra konsulenter i kommunen og sørger for at tage hånd om hele familien.

Udsatte børn i Stentevang mødes med anerkendelse i deres følelsesudtryk. Vi sørger for at skabe trygge og forudsigelige rammer, ligeledes bliver de mødt i deres vrede/ked af det hed, og vi hjælper dem med at få sat ord på.

Vi giver os selv lov til at lave sceneskift for at sikre kvalificeret voksenkontakt. Der er i personalegruppen åbenhed om dynamikker ift. forældre og børn, og hvor det kan kræves at bestemte personaler tager over på bestemte kontakter. Der arbejdes med primær kontaktperson for familier i udsatte positioner, for at sikre en kontinuerlig, tillids- og tryghedsskabende relation.

SAMMENHÆNGE I OVERGANGE

Her skal stå noget om overgangen fra vuggestue/dagpleje og børnehave

I Faaborg-Midtfyn kommune begynder de kommende skolebørn i forårssfo 1. april.
Vi har samarbejde med byens 3 skoler, og vi sender hvert år børn afsted til dem alle 3. Børnehaven og skolen arbejder sammen om at børnene får en god overgang til forårs-SFO og efterfølgende videre til skolen. For at gøre vores børn klar til næste skridt i livet, arbejder vi med: "Vi ser dig, hører dig og anerkender dig" for at gøre børnene stærke i deres "jeg" følelser, og at de formår at sige til og fra. Vi arbejder med, at børnene (indenfor nærmeste udviklingszone) er blevet så selvhjulpne som muligt, både i forhold til tøj og toiletbesøg. Vi styrker børnenes gå-på mod og tro på egne evner. Det er ok at lave fejl. Vi bruger naturen meget, skaber læringsmiljøer, både ude og inde for bl.a. at styrke børnenes grov- og finmotorik. I institutionen arbejder vi i aldersopdelte grupper, og det sidste år børnene er i børnehave er de sammen med to faste pædagogiske medarbejdere indtil de starter i SFO.

Mette, linda og Marlene laver et skriv

ARBEJDET MED DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

De **fysiske** rammer i Stentevang fremstår lyse og venlige. Der er generelt møbleret med flytbare møbler ud fra et ønske om at gøre indretningen fleksibel.

Uderummet er en væsentlig del af den pædagogiske hverdag. Vi råder over en mindre legeplads, der er opdelt i zoner. Placeringen af legezonerne giver børnene mulighed for at opsøge forskellige tempi. Dette understøttes af variationer i terræn, underlag og beplantning.
Vuggestuens legeplads er adskilt fra børnehavens med hæk, for at skabe tryghed for de mindste.

I forhold til det p**sykiske** børnemiljø er barnets trivsel omdrejningspunktet. Vi arbejder anerkendende i tilgangen til børn, forældre og personale. Det er vigtigt, at vi viser, at vi kan lide og respekterer hinanden – både børn og voksne. Vi inddrager forældrenes viden om barnets trivsel, og vi er i tæt dialog og samarbejde med forældrene.

Dette arbejde handler naturligvis meget om personalets opmærksomhed på at se det enkelte barn hver dag og om hvordan "sjælen" i huset er. Hvordan vi omgås og taler til hinanden – i alle relationer, med og omkring barnet.

Det **æstetiske** børnemiljø kommer i spil i forhold til de fysiske rammer – indretning, oprydning og rengøring er med til at gøre rammerne overskuelige og rare at være i. Børnenes forskelligartede kunst udstilles på vægge og borde samt udendørs. Det er et fælles hus og børnenes kunst er produkter af vigtige lærings processer. Hvis børnene skal kunne overskue et rums muligheder, handler om, hvorvidt de kan se, hvad rummet kan bruges til. Vi tilstræber at indrette legemiljøer, som inspirerer til den leg, rummet kan tilbyde.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal matche den aktuelle børnegruppe, og børnenes leg (hvad de er optaget af). Vi varierer løbende udvalget af legesager, samt indretter lokalerne efter evt. nye behov eller aktiviteter. Der kan f.eks. være behov for at indrette anderledes, hvis der er mange børn i en bestemt aldersgruppe eller at der i en periode er særligt mange børn med behov for plads til fysisk udfoldelse.

Der kan være fleksible "regler" for et rum/en leg. Bordet kan f.eks. bruges til hule, til at kravle på eller til at spise ved.

HVORDAN INTEGRERER VI DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ I DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ?

VUGGESTUEN:

Vi er en "sko-fri" vuggestue, og vi har fokus på håndvask med børnene. Begge dele for at reducere sygdom og fremme hygiejnen. Vi har god plads til fysisk udfoldelse og til at styrke motorikken. Vuggestuen er indrettet med tanke på få forstyrrelser og mere fordybelse og reduceret støjniveau. Fx har vi reoler, som indkredser et legemiljø. Vuggestuen har separat indgang, og dette skaber ro om morgenen og om eftermiddagen når børnene skal i vuggestue og hjem. Det pædagogiske personale møder børnene positivt og anerkendende hver dag. Vi er bevidste om vores tone og kropssprog. Vi arbejder i små børnegrupper som gør hverdagen fyldt med nærvær. Vi guider børnene i deres samspil med hinanden og arbejder meget med konflikthåndtering børnene indbyrdes.

BØRNEHAVEN:

Vi er to børnehavegrupper der arbejder med en tydelig, forudsigelig struktur i vores hverdag.
Børnene er i løbet af ugen inddelt i aldersopdelte læringsgrupper/børnefællesskaber bl.a. med fokus på plads til nærvær, ro og fordybelse, hvilket også reducerer støj. Vi arbejder ud fra en bevidsthed om, hvordan vi snakker med hinanden, vores handlinger og vores kropssprog, at vi er rollemodeller.

Vi skaber miljøer, der er let foranderlige alt efter, hvad der er behov for i den aktuelle børnegruppe. Vi er meget ude, og der hjælper vi børnene med at skabe rum til leg. Når vi er inde skaber vi små rum i rummet, fx ved hjælp af et tæppe, og understøtter dermed børnene i at få rum til en leg uden forstyrrelse fra andre. Vi udnytter alle rum i huset, - en leg kan fx godt foregå i en garderobe, hvis legen er afgrænset og det giver mening. Vi hænger børnenes kreationer op på væggene og i vinduer, - som skaber samtale med børnene, samt læring og inspiration. Vi rydder op og forsøger i det hele taget at skabe ro for øjne og ører.
Vi arbejder med en anerkendende tilgang, og ser barnet som det menneske det er, og ikke kun for det, det gør. Barnet blive set og hørt som det menneske det er og det styrker selvværdet, og er en vigtig del af at udvikle identitet, og få en tro på, at man er betydningsfuld.

DE SEKS LÆREPLANS TEMAER

Dagtilbudsloven § 8, stk. 2 og 4

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i de seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljø og børns læring.

I vores pædagogiske læreplan skal det fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer. Til hvert tema hører der to pædagogiske mål. Der skal være fokus på hhv. rutinesituationer, børnekultur og voksenitieret aktivitet – med tilhørende refleksioner.

Begreber:

Børnekultur: Leg hvor børnene tager initiativet og bestemmer indhold.

Vokseninitieret: Aktiviteter hvor den voksne er initiativtager og har sat mål for læringsmulighederne.

Rutinesituationer: Hverdagens rutiner

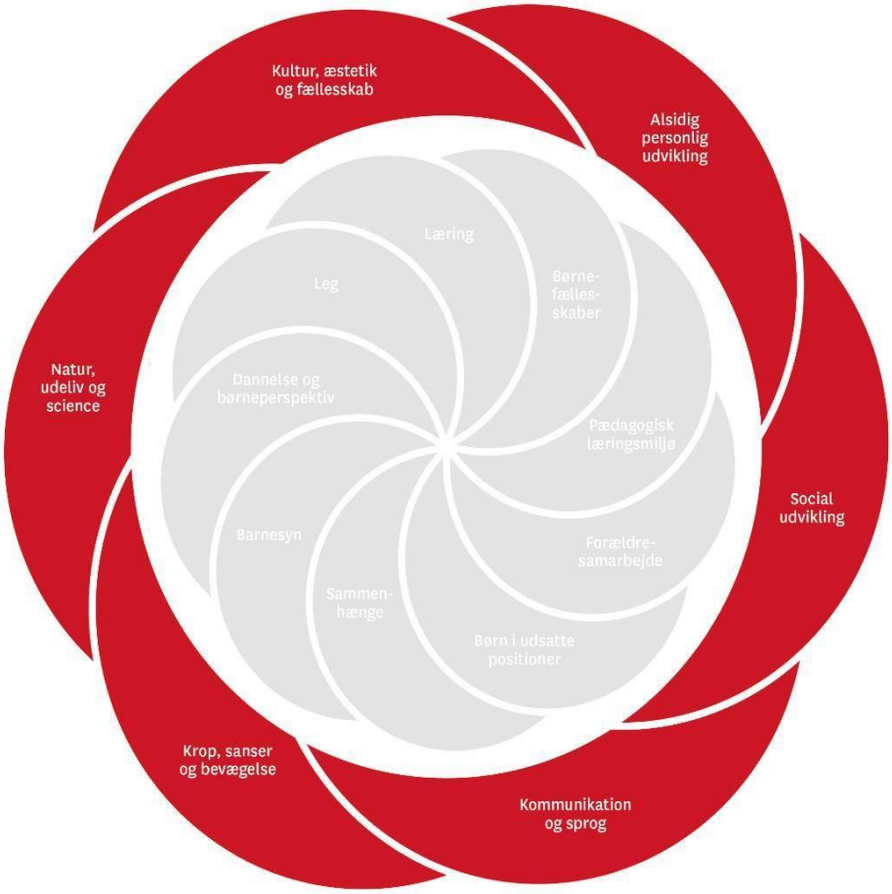

PÆDAGOGISKE MÅL FOR LÆREPLANSTEMAET

1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette sker på tværs af blandt andet alder, køn, samt social og kulturel baggrund.
2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioriteringer.

HVORDAN UNDERSTØTTER VORES PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ BØRNENES ALSIDIGE PERSONLIGE UDVIKLING?

I dagligdagen hjælper vi det enkelte barn til at sætte ord på egne og andres handlinger, ønsker og følelser. Dette kommer eks. til udtryk under samling, hvor barnet får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt træffe valg f.eks. ved at bestemme hvilken sang der skal synges.
Dette medvirker til, at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret, indgå i en demokratisk proces, samt mærke sig selv både som individ og som en del af et større fællesskab.

Vi arbejder på tværs af alder, køn, samt social og kulturel baggrund på stuerne, for at understøtte at alle børn kan udforske og erfare sig selv og hinanden på nye måder. I løbet af dagen, vil børnene møde udfordringer så som at vente på tur, være selvhjulpne med tøj, konflikter og lignende. Her motiverer, guider og støtter de voksne barnet, så vi på en anerkendende måde viser, at vi har troen på, at barnet kan mestre det. Med den voksnes positive forventning og tro på barnets evner og kunnen, oplever barnet stolthed og succes ved selv at kunne klare udfordringen. Vi er i dialog med forældre om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling i hverdagen og bringer de øvrige læreplaner i spil i læringsmiljøet for at understøtte hele barnet i dagtilbud så vel som i hjemmet. Se herunder i cirklerne:

Cirklerne viser i midten, hvilket læringsmiljø, der er i spil, hvilket tema der er taget udgangspunkt i, samt hvilke andre læreplanstemaer der er berøring med.

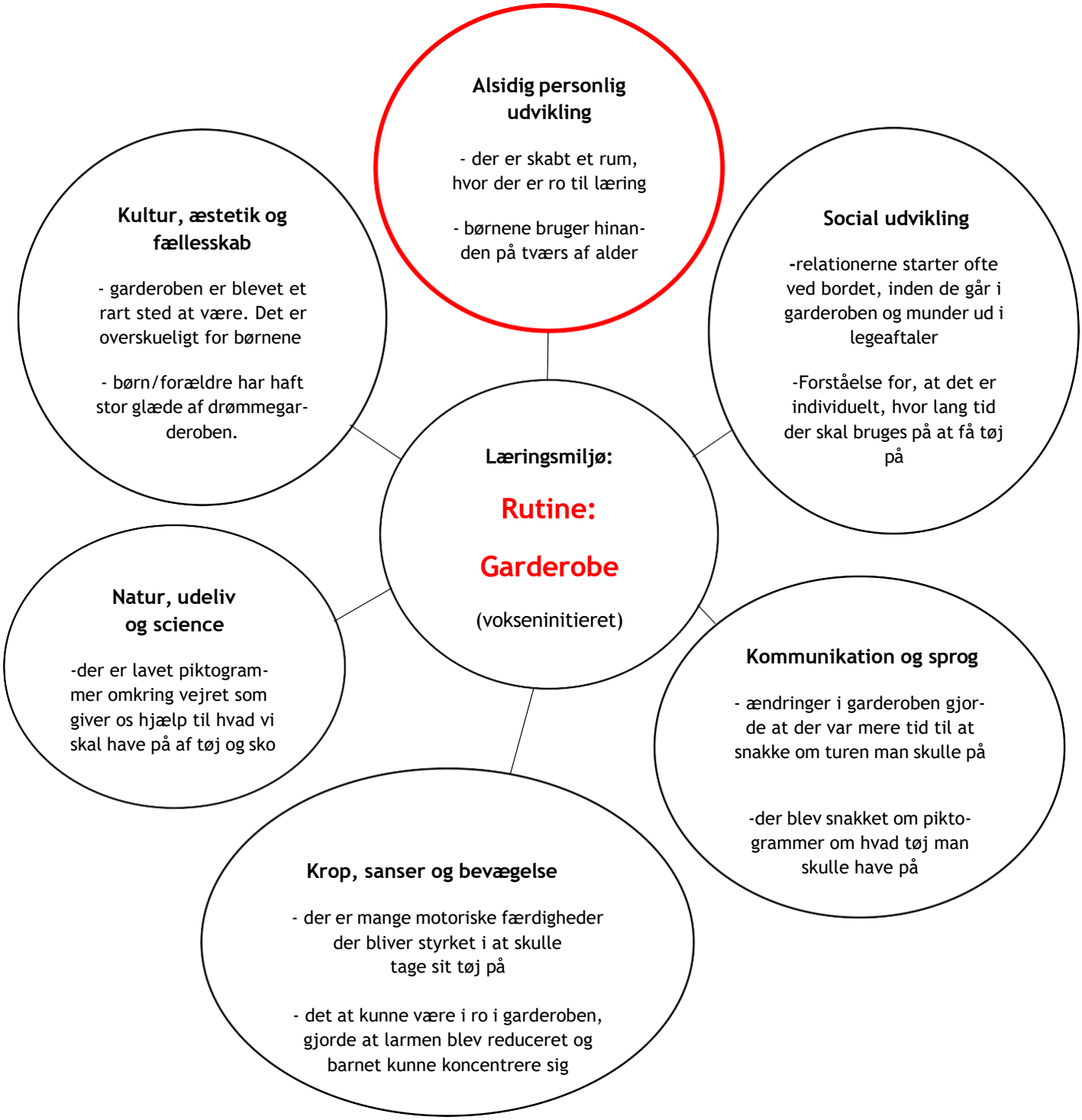

DET ÆSTETISKE, FYSISKE OG PSYKISKE BØRNEMILJØ

Æstetisk: Hvert barn har sin faste plads i garderoben, dekoreret med sit billede og navn. Både børn, forældre og personale arbejder på at holde garderoben overskuelig. Dagens program kan ses på infotavle, hvor vi også oplyser om dagens beklædning til udendørs leg i form af piktogrammer. En drømmegarderobe (et eksempel på en optimal indrettet garderobeplads) er indrettet til inspiration for barn/forældre.

Fysisk: Vi indretter garderobepladsen, så barnet bedst mulig kan være selvhjulpen ved af- og påklædning samt skift af vådt tøj. Kun det relevante overtøj og skiftetøj hænges/lægges frem, resten er placeret på øverste hylde.

Psykisk: Garderoben skal være et rart sted at opholde sig, for at holde støjniveau nede sendes få børn i garderoben ad gangen.

SOCIAL UDVIKLING

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

HVORDAN UNDERSTØTTER VORES PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ BØRNENES SOCIALE UDVIKLING?

At have en god ven og være en del af et fællesskab, medvirker til at skabe trivsel for barnet.
Vi hjælper derfor barnet med at udvikle positive strategier til både at indgå i socialt samspil samt at lære at kunne løse en konflikt. Vi støtter barnet i at udtrykke sig med ord samt til at kunne sige fra, når ens grænser overtrædes. Vi taler med børnene om forskellighed - herunder at vi tænker og handler forskelligt.

Vi har fokus på de sociale fællesskaber i voksenstyrede aktiviteter samt i større og mindre grupper i den frie leg. De voksne er rollemodeller i det pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene kan spejle sig i det de ser i dagligdagen. Herigennem viser vi børnene at have tolerance og forståelse over for hinanden - også selvom vi er forskellige. Vi snakker med børnene om, hvad andre børn har som styrke og anvender disse ressourcer ind i den demokratiske dannelse.
F.eks. ved at italesætte barnets hjælpsomhed, når det venter på tur, siger goddag/farvel etc.

Vi anvender materialet og metoden ”Fri for mobberi” både i vuggestuen og i børnehaven. Vi har børnesamtaler ud fra materialet til at understøtte vores arbejde med børnenes sociale udvikling.

Cirklerne viser i midten, hvilket læringsmiljø der er i spil, hvilket tema der er taget udgangspunkt i, samt hvilke andre læreplanstemaer der er berøring med.

DET ÆSTETISKE, FYSISKE OG PSYKISKE BØRNEMILJØ

Æstetisk: Legesagerne er tilgængelige i børnehøjde, og de forskellige typer er opdelt i kurve/kasser. Dette gør det let for børnene selv at starte deres lege. Enkelte spil/legesager er dog placeret på de øverste hylder, og kan efter aftale med en voksen udleveres (ofte spil egnet til de ældste børn eller som består af mange små dele som kan kræve ekstra opmærksomhed fra en voksen).
Legepladsen giver mulighed for at lege i større grupper, enten en fodboldkamp eller fangelegen "Alle mine kyllinger kom hjem" eller mindre grupper f.eks. i legehus eller huler i hegnet. Vi ønsker, at legepladsen så vidt mulig bestå af naturlige materialer, der giver børnene mulighed for selv at danne og forme deres legeuniverser med gamle juletræer, grene, planker.

Fysisk: Vores lokaler samt legepladsen tilbyder børnene forskellige legezoner – både stille zoner samt nogle med højt tempo. Størstedelen af møblerne kan flyttes, så legezonerne kan tilpasses selve legen. Enten ved at åbne op så

et større gulvareal skabes, de inddrages i legen eller som afskærmning så en legegruppe kan få et rum til fordybel-

se. De mindre rum er indrettet og designet til at inspirere til forskellige lege, f.eks. lokalet "Huset" er indrettet med dukker, køkkenredskaber, lege-madvare, borde/stole og reoler m.m.

Der er kroge/hjørner, hvor de kan "gemme" sig – og afprøve lege og sprog, hvor de ikke ønsker voksnes nærvær.

Psykisk: Vi hjælper børnene med at skabe et behageligt legemiljø og lydniveau for alle, og opfordrer dem til at lege med stille stemmer. De som har brug for høj fysisk aktivitet tilbydes at komme udenfor eller et rum, som skærmer andre med brug for ro.
Udvalget af legesager skiftes efter behov og børnene kan være med til at udvælge fra depot i kælderen.

Barnet/børnene har på legepladsen mulighed for at holde pauser enten på gyngen, eller i toppen af klatrepyramiden, hvor de samtidig kan følge med i legene på legepladsen.
Vi guider børnene i at løse de eventuelle uoverensstemmelser som kan opstå i legen, eller når deres forventninger ikke stemmer overens med den givne situation.

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKABER

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuer og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaring med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

HVORDAN UNDERSTØTTER VORES PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ, AT BØRNENE GØR SIG ERFARINGER MED KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB?

Vi vægter fællesskabet og samværet, og vi øver os i at være sammen i både små og store fællesskaber.

"Fri for mobberi" bruges til at understøtte børnenes forståelse af og deltagelse i fællesskabet. Demokratiet er i fokus, børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur.

Til samling, snakker vi om normer og regler og hvad, der optager børnene. Vi gør meget ud af de forskellige traditioner, fx klippe/klistrer vi og laver gækkebreve til påske, vi laver julegaver til forældrene og holder julefest med luciaoptog og salmer.
I hverdagen gør vi brug af rim og remser, eventyr fx De Tre Bukkebruse, fortælles og leges.
Som institution har vi vores egne traditioner fx holder høstuger, tager vi på ture i den omkringliggende natur, på biblioteket/ i teater, hvor vi ligeledes øver os i at holde i hånd. Vi fejrer børnenes individuelle fødselsdage, holder bedsteforældredag m.m.

Vi bruger måltidet som samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi spiser i små grupper, så der er tid til nærvær og dialog.
Vi vægter læsning, sang, musik. Bøger er i børnehøjde, da bøger er en måde at udtrykke sig på.
Vi vægter stuemiljøer - hvor der er plads til at børnene kan udfolde sig kreativt. Rummene udsmykkes med børnenes egne kreationer og vi er opmærksom på æstetik i indretning. Børnene arbejder med forskellige materialer: maling, ler, modellervoks og lign. Vi vægter at en del af materialerne er tilgængelige for børnene.

Vi har fokus på børnesyn, dannelse og børneperspektivet gennem lege- og læringsaktiviteter, der styrker barnets eget udtryk og udfoldelses- og deltagelsesmuligheder på egne præmisser. Vi understøtter børnenes forståelse af fællesskabet ved at arbejde i små og store grupper, hvor fokus på forskelligheder og samarbejde er nøgleord. Vi inddrager forældrene gennem cirkulær dokumentation og information på vores tavler i huset.

Cirklerne viser i midten, hvilket læringsmiljø, der er i spil, hvilket tema der er taget udgangspunkt i samt hvilke andre læreplanstemaer, der er berøring med.

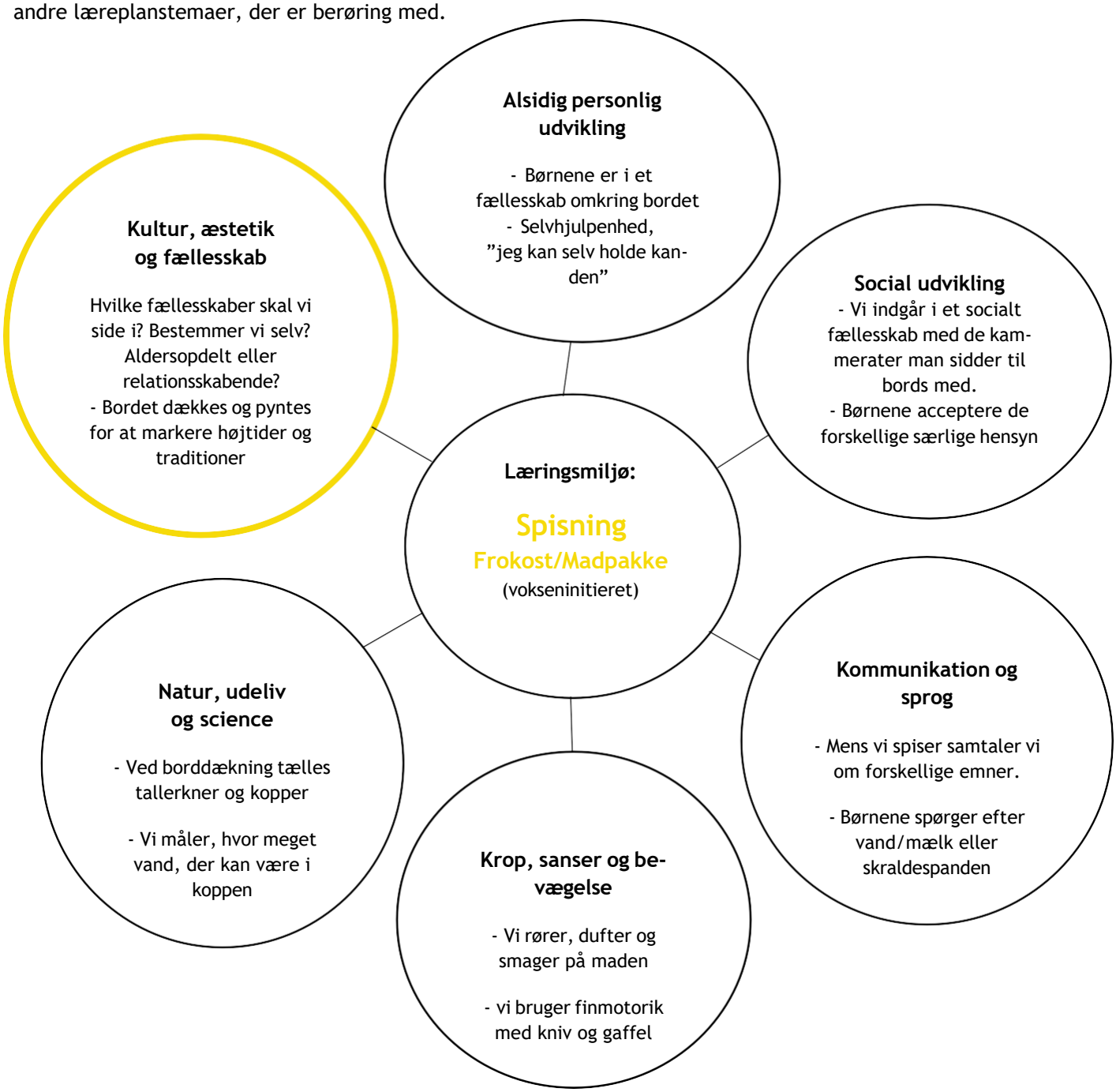

DET ÆSTETISKE, FYSISKE OG PSYKISKE BØRNEMILJØ

Æstetisk: Der bliver delt madpakker rundt på barnets pladser, nogle perioder er der dækket op med kop og tallerken. Ved højtider eller i forbindelse med traditioner er bordene dækket med pynt.

Fysisk: Vi sidder og spiser i forskellige miljøer fx på stuen, ved borde, i skoven eller på legepladsen. Vi deler os gerne op i mindre grupper.

Psykisk: Vi placerer de yngste børne eller børn med brug for ekstra støtte omkring eller tæt på de voksne. Nogle får mulighed for at sidde alene, eller i sommerperioden kan de spise i den legezone, hvor de befinder sig ved spise-

tid, for at kunne fortsætte legen efter måltidet.

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

PÆDAGOGISKE MÅL FOR LÆREPLANSTEMAET

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaring med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

HVORDAN UNDERSTØTTER VORES PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ, AT BØRNENE GØR SIG ERFARINGER MED NATUR, UDELIV OG SCIENCE?

Vi har i 10 år været medlem af Friluftsrådet, og vi er en grøn institution der arbejder ud fra forskellige kriterier bl.a. bæredygtighed. Vi tager børnene med ud og præsenterer dem for vores forskellige lokalområder fx i Lunden ved sportspladsen, det grønne område tæt på vores matrikel, samt skoven.
Vi ser bl.a. naturen som et fantasisted, hvor man kan bruge sin krop. Der skal være plads til både den risiko orienterede og den sansemotoriske oplevelse. Vi tager på tur i naturen med det formål "bare" at være og lære. Vi har forskellige projekter i årets løb som fx sommerfuglelarver, vind, skoven, bål, vores egen køkkenhave, og vi bruger naturens spisekammer. Vi følger børnenes spor, og understøtter deres naturlige nysgerrighed. Ved frugtsamling taler vi fx om melon og dets kerner, og er efterfølgende nysgerrige på om de kan spire og afprøver det.

Vi har stor opmærksomhed på uderummet fx med krible-krable dyr. Vi forsøger at tiltrække nogle dyr på legepladsen, da vi har flere insektbo.

Vi tager ansvar for vores natur, miljø og omgivelser. Vi har et årligt dybdegående forløb i institutionen om affald og genbrug. Dette medansvar er ligeledes en stor del af vores hverdag, hvor vi bl.a. på vores gåture samler affald op og smider i skraldespanden, somme tider går turen til genbrugspladsen, så de også får indblik i, hvad der sker med affaldet når det fjernes fra Stentevang – vi lærer derved børnene at have respekt for omgivelserne. Økologi er vores mærkesag, og både mælk og frugt er økologiske og så vidt muligt også danske. Vi er opmærksomme på bæredygtighed og miljøet, og anvendelse af naturens ressourcer.

For at børnene kan få en begyndende matematisk opmærksomhed, så måler og vejer vi ting, sammenligner størrelser og vægt. Vi tæller, taler om stor, lille og former. Vi finder store blade, små pinde, stort hul osv.
Vi udfordrer børnene på forskellige niveauer, tilpasset børnenes udvikling og kompetencer.

Vi arbejder med eksperimenter, hvor vi fx undersøger, hvad der kan forgå i naturen. Vi sår i urtehaven og lægger kartofler – noget som løbende kan holdes øje med, og så kan det høstet i høstugerne og der syltes rødbeder og laves dejligt kartoffelsuppe.

Cirklerne viser i midten, hvilket læringsmiljø, der er i spil, hvilket tema der er taget udgangspunkt i, samt hvilke andre læreplanstemaer der er berøring med.

DET ÆSTETISKE, FYSISKE OG PSYKISKE BØRNEMILJØ

Æstetisk: Særlig opmærksom på stedet/naturen, der hvor man er. Det smukke, pæne og dufte.

Fysisk: Forskelligt terræn, der er fuld af muligheder. Der er højt til loftet, hvor de kan løbe stærk, give den gas og klatre højt.

Psykisk: Vi skaber en tryghed, ved at afskærme området. De ved hvortil de må gå. Det er grænseoverskridende for nogle, at de ikke altid kan se en voksen.

KROP, SANSER OG BEVÆGELSER

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimentere med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever kropsbevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

HVORDAN UNDERSTØTTER VORES PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ UDVIKLINGEN AF BØRNENES KROP, SANSER OG BEVÆGELSE?

Vores læringsmiljøer inde og ude giver mulighed for, at barnet kan styrke og udfordre sin krop.
Uderummet giver barnet stor mulighed for at sanse og bevæge sig. Ved brug af legeplads og naturen omkring os skabes der varierede bevægelsesmuligheder.
Vi er opmærksomme på, at vores rum og regler ikke sætter begrænsninger for barnet - ex. kan inde-lege flyttes ud. I legen så vel som i aktiviteter er der fokus på, at barnet bruger og udforsker sin krop – ex. motorikbane, cykelbane, sanselege, massage, kroppen som måleredskab. Barnets kropslige læring fremgår gennem leg og brug af kroppen. Der er i det frie rum rig mulighed for at alle børn kan bruge og få udfordret deres kroppe.
Hverdagen tilrettelægges så barnet hele dagen får mange muligheder for at bruge sin krop og gøre sig erfaringer med den – ex. barnet kravler selv op på en stol, tager selv tøj på. Der er plads til alle former for leg – rolig såvel som vild eller risikofyldt. Når aktiviteter planlægges, er der fokus på motorik såvel som sanser.

Vi følger det enkelte barns motoriske udvikling ved at udfylde TRASMO-skema, og vi er derefter i dialog med forældrene om det vi har observeret og giver evt. vejledning i, hvordan de kan understøtte barnets udvikling. For børn i udsatte positioner sætter vi, i samarbejde med forældrene, særligt tilrettelagte motoriske forløb i værk ex. massage, og træning af basale færdigheder. Vi bruger lokalområdets forskellige sportsfaciliteter og har flere gange lånt den lokale friskoles idrætshal.

Cirklerne viser i midten, hvilket læringsmiljø, der er i spil, hvilket tema der er taget udgangspunkt i, samt hvilke andre læreplanstemaer der er berøring med.

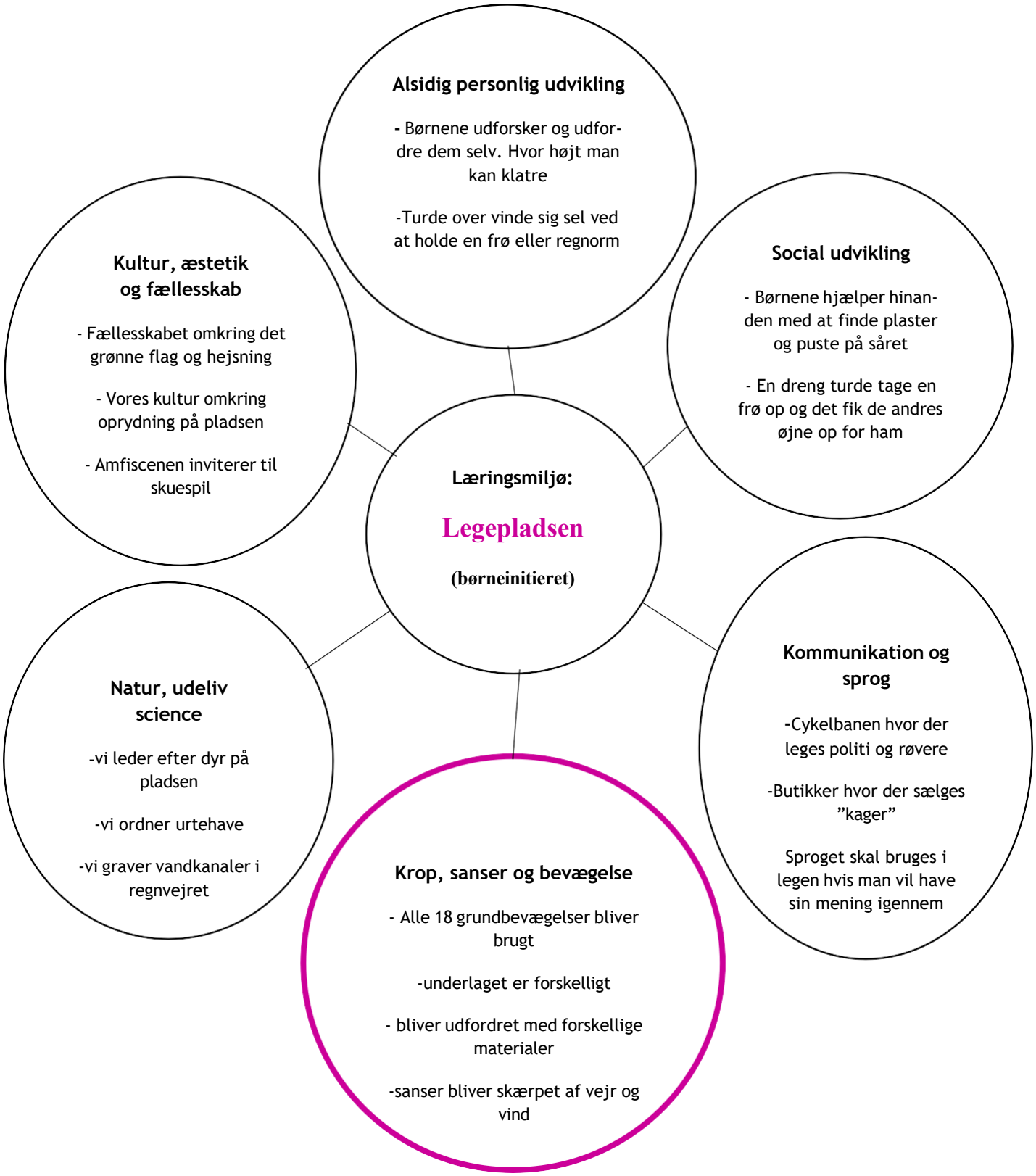

DET ÆSTETISKE, FYSISKE OG PSYKISKE BØRNEMILJØ

Æstetisk: Der er masser af træer og blomster der pynter på legepladsen.

Fysisk: Alsidige muligheder for aktiviteter

Psykisk: Der er tryghed i de "små rum" på legepladsen og pladsen er overskuelig. De voksne er tilgængelige efterbehov.

KOMMUNIKATION OG SPROG

De voksne er tydelige sproglige rollemodeller, som skaber sammenhæng mellem den verbale og den nonverbale kommunikation. I kommunikationen prioriteres det at børn og voksne kan have øjenkontakt og se hinandens mimik, idet det fremmer mulighed for dialog. Barnet får tid til at svare og opmuntres til turtagning i dialogen ved at den voksne bygger ovenpå og udvider barnets kommunikation. Dette foregår i de daglige rutiner, såvel som i det tematiske sprogarbejde.
I det fysiske læringsrum præsenteres børnene for skriftsprog og understøttende illustrationer. Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre, derfor arbejdes der med dette læreplanstema hele dagen i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer.
Der igangsættes aktiviteter, der understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer med at bruge sine sproglige kompetencer. Her er det en forudsætning at barnet øver sig i at lytte og bruge egen stemme. Dette sker i hverdagens leg og dialoger, samt i tilrettelagte aktiviteter såsom Fri for mobberi, dialogisk læsning, sang og sanglege, rim og remser. Et vigtigt element er desuden at barnet øver sig i at sætte ord på egne tanker og oplevelser, så barnets eget perspektiv kommer i spil. Desuden vægtes det højt, at barnet har mulighed for at øve sig både i relationen voksen-barn, barn-barn og i det større børnefællesskab. Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem daglig dialog, forældresamtaler, nyhedsbreve, hverdags opslag og konkrete opgaver. I samarbejdet giver vi råd og vejledning til forældre om hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. For børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og evt. Tale/hørekonsulent.

I vuggestuen fylder dagens rutiner meget. Vi har en fast dagsstruktur, som giver gode muligheder for mange gentagelser af de samme ord og sætninger. Vi fortæller, hvad der skal ske og samtidig underbygges det med de handlinger børnene kender.
Vi arbejder med at øge børnenes ordforråd bl.a. ved at bruge en række fokusord igennem 4 uger ud fra 5 skiftende temaer. Billeder af fokusordene hænger synligt på stuen, i garderoben og ved puslebordet. Det er fokusord fra sprog-projektet "Vi lærer sprog i vuggestuen" vi bruger.
Til samling synger vi hver dag velkommen til hinanden og nævner alles navne. Derefter synger vi de sange, som børnene vælger, ved at tage en ting op af sangkufferten, der symboliserer den pågældende sang. På den måde har alle børn mulighed for at vælge en sang og derved at have en stemme, selv om de måske endnu ikke kan sige, hvad sangen hedder.
Vi understøtter børnenes relationer og samspil, ved at hjælpe med at afkode, hvad børnene vil sige til hinanden og hjælper dem således med at sætte ord på deres følelser og intentioner.

Cirklerne viser i midten, hvilket læringsmiljø, der er i spil, hvilket tema der er taget udgangspunkt i, samt hvilke andre læreplanstemaer der er berøring med.

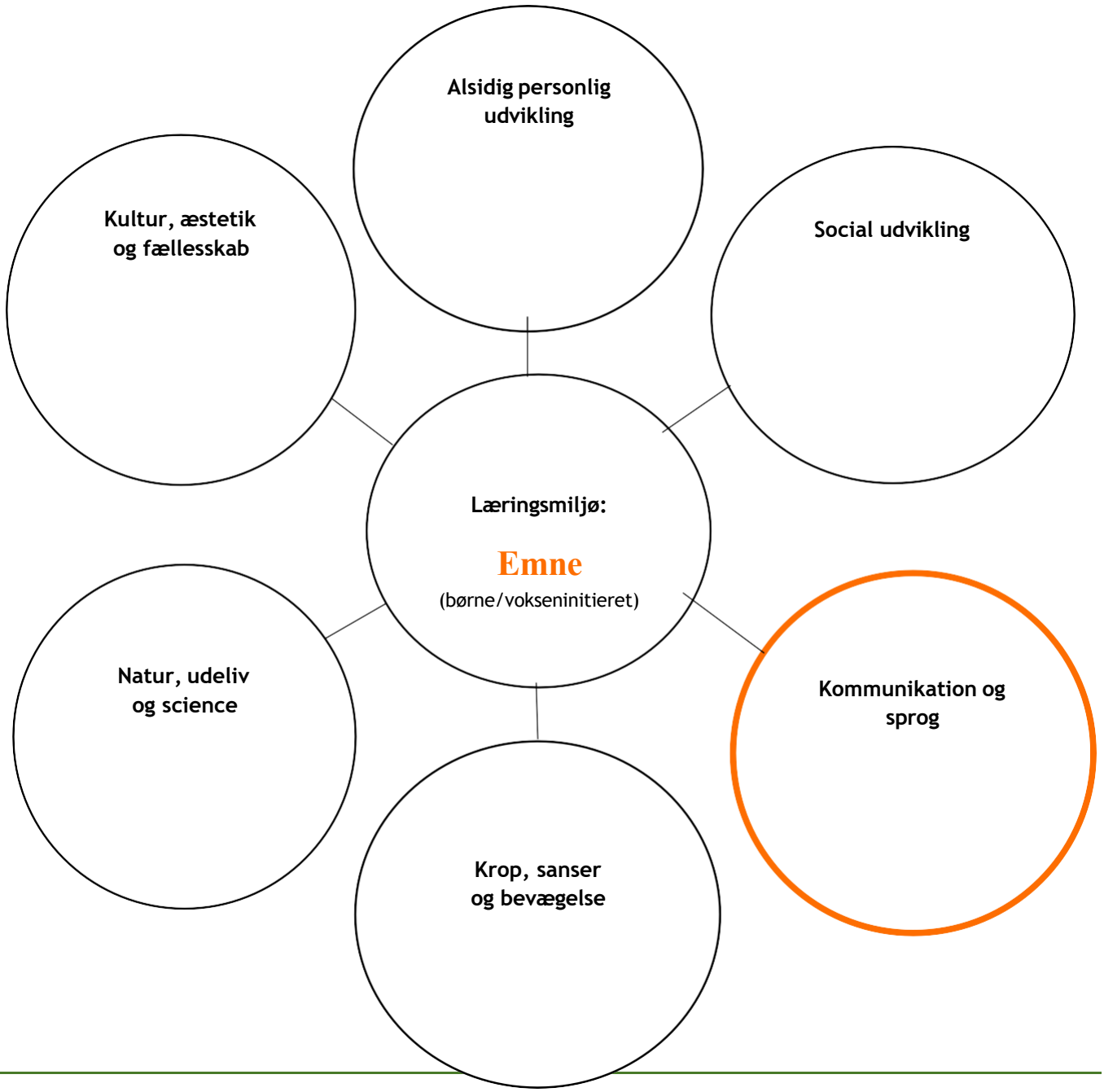

EKSEMPEL PÅ PRAKSIS – NÅR DET BLIVER SVÆRT AT OVERSKUE - BØRNEHAVEN

DET ÆSTETISKE, FYSISKE OG PSYKISKE BØRNEMILJØ

Æstetisk:

Fysisk:

Psykisk:

HER SKAL DER LINKES FRA ONE DRIVE

Forældrebestyrelsen

Dagtilbudsloven §15, stk. 1 og 2

Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på det pædagogiske arbejde. Forældrebestyrelsen skal ligeledes inddrages i arbejdet med at skabe gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og tidlig SFO/ skole

Eks:

Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Fortælling og billeder.